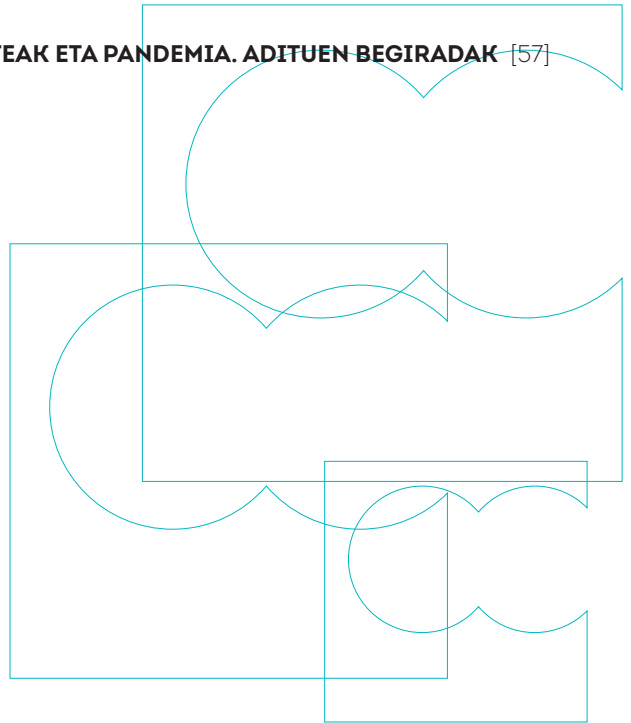

STEM LANBIDEEN ZUHAITZA ETA PANDEMIA

ION ETXEBERRIA OTADUI

IKERLANen zuzendari orokorra

Ziurrenez, goizegi da ziurtasunez esateko pandemiak zer-nolako eragina izango duen gizartean, bai epe ertainean eta luzean zein laburrean ere. Datu eta azterlan xeherik ez dagoenez, gure bizipen pertsonalek eta ikusi izan ditugunek sortutako pertzepzioen eta dedukzioen alorrean mugitzen gara, batez ere.

Sentsazio horien guztien artean, eta gazteak eta ikerketa-mundua ardatz hartuta, nire ustez, hainbat urtez geroztik ikusten ari ginen joera nabarmendu dezake pandemiak, hau da, STEM (*Science, Technology, Engineering and Maths*) profesionalen gabezia eta talentuaren aldeko borroka.

Irudipena dut gizarteak, orokorrean, eta batez ere gazteek iraganean baino ikuspegi praktikoago eta arrazionalago batetik ikusten dutela bizitza, eta bakoitzak egin nahi duena lehenesten duela, eta ez *“hala behar duelako edo beti horrela egin izan delako”*. Gero eta sarriago, honelako galderak

entzuten dira: *“eta egiten ari naizen honek zertarako balio du, zer ekarpen egiten dit?”*. Epe laburrean emaitzak izan beharra, pazientziarik eza edo asperduraren aurrean tolerantziarik ez izatea gaur egungo gizartearen ezaugarri gero eta ohikoagoak dira.

Nik neuk, unibertsitateko karrera bat egin behar ote nuen erabaki behar izan nuenean, egia esan, neure buruari ez nion ezta galdetu ere egin unibertsitatera joateak zentzurik ba ote zuen edo ez, aspergarria izango ote zen edo ingeniari bat ikasteak eskatzen zuen ahaleginak eta denborak bat egingo ote zuen ondoren unibertsitate-titulu bat izateagatik lortuko nuen etekinarekin. Nik unibertsitate-karrera egiteko arrazoiak hauek izan ziren: gaitasuna nuela ikusten nuen, nire familiak baliabideak zituen, eta, ziurrenez, hala egitea agintzen zuten eta nitaz hori espero zuten.

Pandemiak, pertsonengan sortutako sufrimenduak eta eragindako bakartze

sozialak, ez bakarrik konfinamenduan, baizik eta baita ondorengo hilabete guztietan ere, bai eremu pertsonalean eta familia artekoan zein lan-eremuan ere (non harreman sozialak ere asko ahuldu diren), denbora gehiago eman digu ordainean, eta nahi eta nahi ez, tarte bat hartu behar izan dugu gelditzeko, hausnartzeko eta galdera transzendentalak egiteko. *Denborarik ematen al dut nire bizitzan benetan garrantzitsuak diren gauzak egiteko? Zergatik egiten ditut egiten ditudan gauzak? Zein da egiten ditudan gauzen helburua? Merezki al du nire bizitza ematen jarraitzea ematen dudan gauzengatik?*

Horrek, nire ustez, epe laburraren, arrazionaltasunaren eta praktikotasunaren aldeko joera nabarmendu eta areagotu egiten du, eta gainera, eragina izan dezake ikerketarako biziki erabakigarria den gai batean, alegia: gazteak STEM unibertsitate-karreretara bideratzea. Aspalditik, zailtasunak izaten ari gara gazteak ikasketa mota hauetara erakartzeko, eta nahiz eta arrazoi bakar baten ondorio ez izan, hori justifikatzen duen arrazoi bat zera da, gazteen ustez, karrera horiek zailak direla eta ahalegin handia eskatzen dutela. Izan ere, ikerketarekin lotutako arlo asko ikasketa mota horiekin elikatzen dira. Teknologiarenekin aldeko bokaziorik ez badago, eta erabakia hartzeko arrazoibidea zera bada soilik, karrera aurrera eramateko egin behar den ahalegina ondoren jaso ahal izango den ordainarekin alderatzea, orduan, ondoriozta daiteke karrera horiek ez direla, izan ere, apustu on bat. Hala ere, nire ustez, beste hainbat parametro ere badaude, eta garrantzitsuak direla esango nuke, esaterako, profesional

horien lan-baldintzak, kontziliaziorako aukera, karrera hauek eskaintzen dituzten lan-aukerak (hori bai, profil batzuetan beste batzuetan baino gehiago), lan-egonkortasuna edo, ikerketak, besteak beste, suposatzen duen erronka eta garapen profesionala. Nire ustez, ikerketan lan egitea lan egite hutsa baino gehiago da, hau da, gizartea hobetzen laguntzea da, bai eta karrera osoan zehar profesionalki haztea eta garatzea ere, teknologiaren bidez gizartean sortzen diren erronkei erantzuteko.

Mezu hau gazteei helarazteko gai ez bagara, edo gazteek ikuspegi honekin bat egiten ez badute, pandemiaren eraginaren ondorioz, STEM lanbideen hainbat adarretan dagoen profesional-gabeziaren arazoa are gehiago nabarmendu eta handitu daiteke, ez bakarrik ikerketaren arloan, baita industriaren arloan ere.

Horren ondorioz, lehia oso handia ari da sortzen enpresen eta ikerketa-zentroen artean, zeinak pertsona berdinegatik lehiatzen baitira, eta, gainerakoekin lehiatu ahal izateko, lan-baldintzak berrikusi eta hobetu behar izaten baitituzte.

Eta horra hor pandemiak utzi digun bigarren funtsezko faktorea: telelana. Konfinamenduan izandako baldintzek behartuta, pertsona askok urrunetik egin behar izan zituzten lan- eta prestakuntza-jarduerak, eta lan-formatu horren abantailak eta desabantailak lehen eskutik bizi ahal izan zituzten, baldintza oso berezietan. Gainera, eta datu zehatzik ez dagoenez, jarduera horiek, dirudienez, eta orokorrean, ondo funtzionatu zuten, eta, beraz, telelana ez litzateke soilik larrialdi-